

Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg
Christiansborg

Finansministeren

24. januar 2011

Svar på Arbejdsmarkedsudvalgets spørgsmål nr. 133 af 26. november 2010 (Alm. del - § 7) stillet efter ønske fra udvalget.

Spørgsmål:

Vil ministeren redegøre for effekterne på arbejdsudbuddet og de offentlige finanser, såfremt der gennemføres en dagpengereform med nedenstående elementer?

Dagpengeperioden forlænges fra to til fire år.

Harmoniseringen af beskæftigelseskravet, som det blev vedtaget med dagpengereformen i juni 2010, rulles tilbage.

Personer, der er fyldt 25 år, skal kunne færdiggøre folkeskole eller tage en ungdomsuddannelse på højeste dagpengesats.

Personer, der er fyldt 30 år skal kunne tage en korterevarende (KVU), en mellem-lang videregående uddannelse (MVU) eller længerevarende videregående uddannelse (LVU) på højeste dagpengesats. (For begge ovenstående forslag gælder det at den ledige skal være dagpengeberettiget for at opnå ret til tilbuddet, og den enkelte vil maksimalt kunne få dagpenge i fire år af uddannelsesforløbet.) Regeringens reform af de supplerende dagpenge fra 2008 rulles tilbage.

Personer på arbejdsfordeling skal have ret til uddannelse. Det skal være valgfrit om den enkelte ønsker kortvarig uddannelse, mens arbejdsfordeling kører, eller om vedkommende ønsker at sige op og tage en længerevarende uddannelse.

Dagpenge, der gives til personer på arbejdsfordeling skal ikke tælle med i den maksimale dagpengeperiode.

Alle krav til udarbejdelse af CV, søgning af arbejde og andet, som normalt er pligter for fuldtidsledige ikke gælder for personer på arbejdsfordeling.

I det omfang det er muligt, ønskes effekten af forslagene opgjort enkeltvis, ligesom der ønskes en samlet vurdering - gerne både i tekst og tabelform.

Svar:

Virkning af tilbagerulning af dagpengereformer

Med aftale om en jobplan fra 2008 er reglerne for supplerende dagpenge harmoniseret og justeret, så der kan modtages supplerende dagpengedagpenge i 30 uger inder for 2 år.

Det følger af Aftale om genopretning af dansk økonomi, at dagpengeperioden afkortes fra 4 til 2 år og beskæftigelseskravet for optjening og genoptjening af dagpengeretten harmoniseres til 1 års beskæftigelse inden for 3 år.

Den direkte virkning på de offentlige finanser i form af mindreudgifter til forsørgelse og aktivering skønnes samlet set at udgøre 2,6 mia. kr. årligt ved uændret adfærd blandt dagpengemodtagere.

Dertil kommer en forventet varig forøgelse beskæftigelsen på mellemlang sigt på knap 17.000 fuldtidspersoner, jf. tabel 1. Dermed forventes initiativerne også at reducere langtidsledigheden på kort og mellemlang sigt. Skønnet for beskæftigelseseffekten ligger på linje med tidligere beregninger foretaget af Arbejdsmarkedskommissionen og DØRS.

Dagpengemodtagere øger søgeaktiviteten frem mod udløbet af dagpengeperioden. Samtidig stiger afgang fra ledighed til beskæftigelse og anden selvforsørgelse. Det er samtidig erfaringen, at den større afgang til beskæftigelse mv. frem mod dagpengeperiodens udløb fremrykkes, når dagpengeperioden afkortes.

Den øgede beskæftigelse indebærer en yderligere forbedring af de offentlige finanser i form af skat af lønindkomst mv. Med ændret adfærd (såkaldte dynamiske effekter) skønnes afkortningen af dagpengeperioden fra 4 til 2 år at forbedre de offentlige finanser på sigt med ca. 4,1 mia. kr. årligt.

En tilbagerulning af dagpengeændringerne indebærer en tilsvarende forværring af de offentlige finanser samt mindre beskæftigelse.

Tabel 1		
Virkning af regeringens reformer på dagpengeområdet siden 2008		
	Umiddelbar forbedring af offentlige finanser (ekskl. adfærd), mio.kr.	Beskæftigelseseffekt, fuldtidspersoner
Afkortning af dagpengeperioden fra 4 til 2 år	2.060	13.000
Harmonisering af beskæftigelseskravet	105	2.000
Tidsbegrænsning for supplerende dagpenge	380	1.700
I alt	2.550	16.700
Anm. Forbedringen af de offentlige finanser er opgjort ved fuld indfasning af ændringer. Skattevirkningen af ændret adfærd (dynamiske effekter) er ikke medregnet. Afkortningen af dagpengeperioden og harmoniseringen af beskæftigelseskravet forventes at have fuld virkning i 2014. Ændringen af tidsbegrænsningen for supplerende dagpenge har fuld virkning i 2010. Forbedringen af de offentlige finanser er opgjort i PL-2011.		

Virkning af øget adgang til uddannelse med dagpenge under ledighed mv.

De skitserede forslag om øget adgang til ordinær uddannelse med dagpenge i perioder med ledighed og arbejdsfordeling trækker i retning af øgede offentlige udgifter til forsørgelse og lavere beskæftigelse. Imidlertid er det vanskeligt at kvantificere den præcise effekt af forslagene.

Uddannelse bidrager til at kvalificere arbejdsstyrken og skabe bedre match mellem udbud og efterspørgsel efter arbejdskraft på arbejdsmarkedet. Men adgang til uddannelse med dagpenge indebærer en række ulemper:

For det første bliver det mere økonomisk attraktivt at udskyde gennemførelsen af uddannelser indtil dagpengeretten er erhvervet. Den enkelte opnår således en betydelig ydelsesfremgang ved at gennemføre en uddannelse på dagpenge frem for på SU eller elevløn. Det betyder samtidig, at færre personer vil gennemføre uddannelser i det ordinære uddannelsessystem.

For det andet er uddannelse under ledighed forbundet med fastholdelseeffekter, der isoleret set trækker i retning af højere ledighed og lavere beskæftigelse. Det hænger sammen med, at de fleste ledige finder beskæftigelse inden for et halvt år. Uddannelse vil i de fleste tilfælde vare i længere tid og indebære, at den ledige hverken er jobsøgende eller står til rådighed for arbejdsmarkedet på anden vis.

Det gælder særligt det skitserede forslag om, at indføre ret til at tage en korterevarende (KVU), en mellemlang videregående uddannelse (MVU) eller længerevarende videregående uddannelse (LVU) på højeste dagpengesats i op til 4 år for personer fyldt 30 år.

Fra 1994 til 1996 kunne forsikrede personer tage uddannelsesorlov i 2 år med en ydelse svarende til den maksimale dagpengesats. Ordningen medførte, at godt 31.000 personer forlod arbejdsstyrken midlertidigt (heraf ca. 20.000 beskæftigede og ca. 11.000 ledige) indtil ordningen blev justeret i 1996.

En tilsvarende ordning for ledige, der kan udstrækkes til 4 års uddannelse, må tilsvarende forventes at reducere beskæftigelsen og øge udgifterne til offentlig forsørgelse i et ganske betydeligt omfang. I løbet af 2010 har der været 250.000 berørte bruttoledige over 30 år, der i princippet opfyldte betingelsen for dagpenge under uddannelse i op til 4 år, jf. forslagets beskrivelse.

Efter gældende regler kan en arbejdsfordeling strække sig i op til 26 uger inden for 52 uger. Det er en generel betingelse for at modtage dagpenge, at den ledige står til rådighed for arbejdsmarkedet. Det indebærer bl.a. at den ledige er aktivt arbejdssøgende, deltager i henvisnings-, CV- og rådighedssamtaler samt kan deltage i kontaktforløb og tilbud om aktivering.

Forslaget om ret til valgfri uddannelse for personer i arbejdsfordeling vil indebære, at en arbejdsfordeling vil kunne strække sig over en markant længere periode end i dag. Forslaget medfører således øgede udgifter til dagpenge. Det gælder særligt hvis dagpenge udbetalt under arbejdsfordeling ikke forbruger af dagpengeretten.

Forslaget om at fritage personer i arbejdsfordeling fra kravene om rådighed medfører at rådighedskravet sættes ud af kraft. Dermed kan arbejdsløshedsdagpenge

frit benyttes af den enkelte virksomhed som et lønsubsidie i perioder med aktivitetsnedgang.

Samlet set medfører forslagene vedr. arbejdsfordeling, at arbejdsgivere i højere grad kan binde langt flere ansatte til en virksomhed end de betaler for og har opgaver til. Det reducerer den strukturelle beskæftigelse. Samtidig indebærer forslagene, at virksomhederne i mindre omfang tilpasser medarbejdersammensætningen til behovet, hvilket reducerer dynamikken og den løbende tilpasning af erhvervsstrukturene.

Med venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen